

Bok om Hitler gjen?

Historiker Iver Tore Svenning kan ikke være skvet- Unn Bendeke utgir han Hitler-skildringen «Selv» til høsten, og nyheten om det uvanlige ro- ått avisene rundt. Med tilbørlige advarsler inn- Skodvin og John Sanness, om at Hitler slett ik- esluttsom slik Svenning har fortalt pressen. Og ra Aschehoug, Gyldendal og Cappelen om at de ånn bok.

pris- orsk em-

skre- iv til Beryl dolf» skild- søk i sofen orfjor San ingen Hitler et i av en han lever land- salem nann-

vel i kvaliteten av den litterære prosa. «Young Adolf» er en underholdende bok (norsk utgave «Unge Adolf», Aschehoug 1979), mens George Steiners prosafilosofi i tett, skjønnlitterær form har vunnet stor anerkjennelse i den internasjonale kritikken.

Overfor Iver Tore Svennings norske bok kan vi derfor egentlig bare si: Den må vurderes for hva den er — en roman, og som roman blir den først kjent ved utgivelsen. Alene den litterære tekst kan gi belegg til forfat-

ternes påstander om at Hitler var ubesluttsom, svak og nølende, at han egentlig ikke likte makt og heller foretrakk å prate over kafébordet. Dersom boka virkelig sannsynliggjør dette som litterær hypotese gjennom sin egen tekst — ja da kan vi anerkjenne dette som en legitim Hitler-roman av det slaget vi bør ta imot med interesse, uansett om den er «sannsynlig» eller ikke ut fra vårt vanlige Hitlerbilde. Det er jo nettopp det «vanlige» bildet forfatteren vil utfordre — ære være ham for det.

Hitler og Himmler viser Mussolini rundt på Østfronten i 1941. Visste ikke Hitler hva Himmler foretok seg med jødene?

r sak- jonen orfat- vilket t på møte der av a sagt ag om isola- stilles an be- slike

er like-

Var Hitler svak og hjelpeles?

Nisje
Men. Det er selvfølgelig et men. Historisk fiksjon må bygges inn i en nisje av det saklig mulige. Bainbridge fant et smutthull i Hitlers biografi i 1913: Unge Adolf kunne faktisk ha reist en tur utenlands da; boka konstruerer så — ikke ueffent — en grunn for at det ble til Liverpool ferden gikk. Steiners bok bygger på den mikroskopiske, men reelle mulighet at Hitler unnsnapp sine siste dager i bunkersen i Berlin, og dro til Sør-Amerika.

Iver Tore Svenning sannsynliggjør sin tekst med å vise til nazistenes folkemord på jødene. — Hitler skal ikke unnskyl- des, vår bok skal ikke bortfork- lare jødemordene, sier han til Dagbladet. — Men det er samti- dig klart at det var Himmlers apparat som dominerte jødefor- følgelsene. Jeg tror ikke Hitler ble konfrontert med den hele og fulle sannhet...han hadde det med å unngå ubehagelige spørs- mål og konflikter, og jeg tror hans medløpere også unngikk å konfrontere ham med dem.

Arrest
Dette utsagn må arresteres. Det er slett ikke noe gangbart fak- tum at Himmlers apparat ut- ryddet jøder mens Hitler egent- lig ikke holdt seg orientert om hva SS drev med. Påstanden om at Der Führer i den forstand sto utenfor jødemordet, dukker opp gang på gang. Det er for så vidt naturlig, ettersom det ikke fore- ligger skriftlige kilder som viser at «Die Endlösung» var en or- dre fra Hitler. Jaktet på dette papir er, kan man si, ikke av- sluttet. Men en definitiv av- handling fra historikeren Gerald Fleming har nylig gjort det klart hvorfor man har lett forgjeves etter den skriftlige ordren fra

Stans for «Willkoks»

Av BJØRN BRATTEN

NRK vurderer nå å stanse den omstridte «Willkoks-plata med statsminister Kåre Willochs nyttårstale spritet opp med diskomusikk.

Sjefen ved NRKs juridiske kontor, Bjørg Granlund, sier til Dagbladet at plata er i strid med opphavsrettsloven, siden opptaket av talen stammer fra en NRK-sending.

— Vi vil nå sende et brev til de personene som står bak plata og gjøre dem opp- merksomme på dette for- holdet, og gi dem en mulig- het til å reagere.

— Når det gjelder spørs- målet om eventuelt å for- lange plata stanset, vil vi ta standpunkt til det når reak- sjonene kommer.

Hans Haugen i reklame- byrået Haugen og Maning som har produsert plata, sier til Dagbladet at de har et

NRK vil stanse «Willkoks»- plata, som allerede er utsolgt. (Foto: Jacques Hvistendahl)

opplag på 1000 plater som enten er gitt vekk som gaver eller solgt ut i løpet av går- dagen.

— Vi kommer ikke til å presse flere plater, sier Hau- gen.

Hitler om å rydde Judeas folk fra jordas overflate: I dette helt spesielle forhold ble det etablert en særegen kommandoform, basert på såkalte «Førerensker», des Führers Wunsch, for å skjerme Hitler, tusenårsrikets skaper, mot å få blod og skitt og gass på sine verdensarkitektoniske hender. («Hitler und die Endlösung», Limes, München).

Fortsatt kan man skrive ro- maner om hva som ville ha hendt dersom Hitler ikke hadde visst hva som skjedde med jøde- ne. Akkurat som man med sam- me sannsynlighet kan si at han egentlig dro til Venezuela i 1945.

Men man kan ikke si at hans ikke-befatning var et faktum, og så ut fra det konstruere en in- trige i en nisje der dette er en saklig forutsetning.

Jeg vet selvfølgelig ikke hva Svenning har valgt å gjøre i sin bok. Men ut fra forfatterens selvannonsering kan det være grunn til å minne om at den manglende skriftlige ordren ikke av historikere anses som bevis for at Hitlers forbindelse med utryddelsene var tynn, svak eller ikke eksisterende.

les i pakken

2 NYE ALBATROSS BØKER

ESPEN HAAVARDSHOLM
Svarte jugler over kornåkeren **Kr. 45,-**

MARI OSMUNDSEN
På vei mot himmelen **Kr. 48,-**

Selges i alle bokhandler og Narvesens butikker.

OKTOBER